

Asociația Națională pentru Turism Receptor din Moldova
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 83, Centrul de Informare pentru Turisți
www.moldova.travel
executive@antrim.md
+373 69 287 060

Nr de ieșire 04/04 din 15 aprilie 2020

Către:

Președintele Comisiei pentru Situații Excepționale, Prim-ministru RM, DI Ion CHICU
Vicepreședintele Comisiei pentru Situații Excepționale, Viceprim-ministru, Ministru al
Finanțelor al RM, DL Serghei PUȘCUȚA
Ministrul Economiei și Infrastructurii al RM, DL Sergiu RĂILEAN
Copie: Consiliul Economic de pe lângă Prim-Ministru

Ref: Propunere măsuri imediate de susținere pentru IMM din sectorul de turism receptor și intern în contextul COVID-19

Stimate Domnule CHICU,

Actualmente, industria turismului a Republicii Moldova este afectată în proporție de 100 % de situația creată de COVID 19. Totodată, persistă și un dezechilibru grav în cadrul acestui sector, fiind compus majoritar de serviciile de **turism emițător**, adică **import de servicii** pentru plecarea în călătorii externe a moldovenilor, în timp ce **sectorul de turism receptor, cel care produce valoare adăugată pentru economia Republicii Moldova și este exportator de servicii**, este asumat doar de 4% din agențiile de turism, producând mai puțin de 1% din PIB-ul național. Eforturile noastre comune sunt orientate pentru promovarea Moldovei ca destinație turistică și dezvoltarea sectorului de turism receptor prin diversificarea produsului turistic, dezvoltarea infrastructurii, implementare de campanii de promovare pe plan local și internațional.

Din numele Asociației Naționale pentru Turism Receptor din Moldova, dar și al afacerilor mici și mijlocii, ce își desfășoară activitatea în domeniul turismului și ospitalității din Moldova, venim cu **un apel către dumneavoastră în calitate de Președinte al Comisiei pentru Situații Excepționale, cu referire la:**

- 1. Solicitarea lărgirii listei de subiecți/ agenți economici din domeniul de turismul receptor** (agențiile de turism ce au ca activitate de baza turismul receptor și intern, pensiunile agro-turistice și casele rurale) **prin menționarea expresă a acestora în Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova** în vederea oferirii posibilității acestora de a **beneficia de subvențiile la impozitele salariilor de 100%**, cu menționarea că aceștia pot beneficia de restituiri din data instituirii Stării de urgență.

Urmare a sistării zborurilor din și spre RM prin decizia CNESP nr 9 din 15-03-2020, interzicerea desfășurării activității structurilor de cazare și a unităților de alimentație publică, a zonelor de agrement și limitării aflării persoanelor în spații publice, practic toate elementele unui pachet turistic oferit de un operator local, nu mai pot fi prestate de agențiile de turism clienților lor, care nici ei nu pot să vină în RM. În această ordine de idei, activitatea agențiilor de turism care

Asociația Națională pentru Turism Receptor din Moldova
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 83, Centrul de Informare pentru Turisți
www.moldova.travel
executive@antrim.md
+373 69 287 060

promovează RM ca destinație turistică a fost afectată 100% și aceștia se află în imposibilitate de a presta/oferi produsul turistic, din lipsa elementelor de bază – transport, cazare, alimentare, ghidaj, agrement, vizite la muzee și vinării, etc. Astfel, solicităm Comisiei Situații Excepționale lărgirea listei de subiecți ce pot beneficia de subvenționarea 100 % a impozitelor la salariile achitate angajaților pe toată perioada Stării de Urgență, pentru afacerile cu CAEM-urile din grupa 79 și 55.

- 2. Oferirea indemnizații/alocație angajaților întreprinderilor mici și mijlocii din industria turismului receptor, prestatori de servicii turistice sub formă de salariu parțial (din lanțul valoric: agențiile de turism și turoperatori de incoming, hoteluri, pensiuni, agro-pensiuni, case rurale, vinării) prin utilizarea aceluiași mecanism de oferire a indemnizației de șomaj, doar că păstrând acordurile contractuale dintre angajat și angajator, de 50% din salariu primit în luna februarie, dar cu o valoare nu mai mică de 2775 MDL și care să nu depășească suma salariului mediu pe economie pentru anul 2020.**

Prin acest mecanism de suport, angajații vor avea siguranța că pot continua activitatea în aceeași echipă, angajatorii vor putea să-și concentreze eforturile pe acțiuni concrete de revenire din criză și vor putea imediat să-și reia activitatea și contribuțiile la bugetul de stat. Totodată, angajatorii nu vor pierde timp pentru procesul de căutare a noilor angajați, instruirea acestora, pierderea din calitatea serviciului prestat, etc.

În industria turismului receptor activează aproximativ 25-30 de agenții de turism, tur operatori care vând pachete turistice turiștilor străini ce vin să viziteze Moldova, în mediu cu 10 angajați fiecare; 20 pensiuni cu aproximativ 5 angajați fiecare pe perioada sezonului turistic. Salariul mediu în industria ospitalității și turismului e de aproximativ 6000-6500 MDL. În prezent, multe din aceste afaceri au redus numărul de angajați cu peste 30 %, la un minim de existență care le-ar permite revenirea la cursul normal imediat după eliminarea restricțiilor la nivel național (Stării de Urgență din RM), dar și la nivel internațional (redeschiderea spațiului aerian, etc). Estimând un număr de 1500-1700 solicitări de alocații pentru afacerile din turismul receptor, pentru 3 luni (aprilie, mai, iunie 2020), cu o sumă medie de lunară de 3500 lei, **statul ar susține angajații și în același timp și micile companii din industria de turism receptor cu aproximativ 12,5 -20 milioane de lei din bugetul de stat alocat pentru indemnizații de șomaj.** Prin acest mecanism, statul va contribui la salvarea unei industrii fragile, abia la început de cale de dezvoltare, dar cu potențial enorm și va încuraja astfel angajații să rămână devotați angajatorilor și industriei și va descuraja creșterea numărului de șomeri din RM, salvând astfel angajații, angajatorii, industria și totodată și bugetul statului.

- 3. Simplificarea procedurii de emitere a actelor permissive de către ANSA în scopul autorizării sanitare a unităților de alimentare din cadrul structurilor de primire turistică situate în mediul rural.** Instituirea unor norme derogatorii de la art.7 și 18 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară, de la art.21 alin.(5) din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. Instituirea unor norme derogatorii de la Hotărârea Guvernului nr.1209/2007 cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică.

În particular: cerința de dotare cu un număr mare de chiuvete în bucătărie, de asigurare cu mijloace potrivite și suficiente de ventilație naturală sau mecanică, cerințe de perfectare obligatorie a contractelor cu un laborator acreditat pentru investigarea de laborator a

Asociația Națională pentru Turism Receptor din Moldova
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 83, Centrul de Informare pentru Turisți
www.moldova.travel
executive@antrim.md
+373 69 287 060

probelor calității materiilor prime recepționate și a produselor preparate din ele, de prelevare de probe și efectuarea încercărilor de laborator în fiecare dimineață, de deținere a actului de achiziție a produselor alimentare procurate de la gospodăriile din localitate, etc. Aceste norme sunt improprii și nu pot fi realmente aplicate și respectate, ceea ce generează coruptibilitate și precaritate în afacerile micilor antreprenori. Practicile străine demonstrează că pentru asemenea unități de cazare și primire rurale se instituie regimuri speciale, derogatorii și flexibile. În schimb, legislația orizontală, dar și de protecție a consumatorilor rămâne a fi balanța de echitate prin care antreprenorul poate fi atras la răspundere pentru prejudicii aduse.

- 4. Acordarea dreptului caselor rurale și pensiunilor agro-turistice de a utiliza în alimentația turiștilor produse alimentare produse propriu în gospodărie, inclusiv a bauturilor (compot, vin, țuică, etc).** Necesită modificarea actelor normative ale ANSA. Conform noțiunii casei rurale expusă la art.3 al Legii nr. 352/2006, alimentația turiștilor se asigură din producția proprie sau cu produse crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă, această cerință fiind valabilă și pentru pensiunile agroturistice. Totuși aplicarea acestei norme este practic imposibilă pentru că, pe de o parte organele fiscale în scop fiscal impun acte de achiziție între activitatea casnică și cea antreprenorială pentru aceeași familie – ceea ce e o birocrație nejustificată. În plus, pentru unele categorii de produse ANSA aplica amenzi și nu permite utilizarea- precum vinul, țuica, suc, etc. O situație deficitară se atestă în cazul în care se dorește servirea turiștilor cu vin produs de către proprietarii caselor rurale, în condiții rustice. În acest context, abordarea restrictivă emisă de către ANSA potrivit căreia vinul de casă poate fi consumat numai în familia personală a deținătorilor de casă rurală sau pensiune agro-turistică, contravine scopului activității pensiunilor agro-turistice și caselor rurale, deoarece acest vin este un produs care face parte din producția proprie, ceea ce implicit permite utilizarea acestuia ca produs în alimentația turiștilor. Remarcăm că, art.3 al Legii nr. 352/2006 nu face distincție între tipurile de produse ce pot fi utilizate în alimentația turiștilor la casa rurală, fără a se considera procesul de fabricare a vinului, accentul fiind pe producerea de către titularul casei rurale, din produse proprii sau din cele crescute în gospodăriile din localitate ori din cele din preajmă. La fel, această abordare contravine inclusiv normelor art.2 al Legii viei și vinului nr.57/ 2006. Prin această măsură se ține cont de specificul caselor rurale și a pensiunilor agro-turistice, de obiectivul urmărit prin crearea acestora.
- 5. Stabilirea cuantumului taxei locale pentru cazare în sumă fixă (max. 15 MDL per turist cazat per noapte) și administrarea mijloacelor respective încasate în bugetele în scopul dezvoltării turismului.** Necesită modificarea art.293 și Anexa la Titlul VII al Codului fiscal. Taxele locale sunt o frână critică pentru competitivitatea serviciilor hoteliere, fiind aplicate % din vânzări, fără deducerea TVA, dar și neavând o limită maximă, lăsând discreție APL, iar mijloacele adunate nu servesc dezvoltării industriei turismului în regiunea respectivă. **Este iminentă schimbarea taxei procentuale în taxă forfetară, cu stabilirea unui plafon maxim de 15 MDL per turist per noapte.** Iar la stabilirea acestei taxe APL să fie obligată să negocieze cu industria turismului(asociațiile și afacerile locale) și să fie efectuată analiza de impact asupra afacerilor.

Asociația Națională pentru Turism Receptor din Moldova
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 83, Centrul de Informare pentru Turisți
www.moldova.travel
executive@antrim.md
+373 69 287 060

În țări precum Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Irlanda, Letonia, Luxemburg, Suedia, Marea Britanie taxa pentru cazare nici nu se aplică. În ceea ce privește țările care stabilesc **valori în sumă fixă ale taxei pentru cazare**, acestea variază între minim de 0.10 EUR per persoană pentru o noapte (Bulgaria) și maximul de 7.50 EUR (Belgia). Valoarea medie a taxei pentru cazare în țările-membre ale Uniunii Europene variază între 0.40 EUR și 2.50 EUR per persoană per noapte, depinzând de municipalitate și tipul unității de cazare. Mijloacele financiare încasate cu titlu de taxă pentru cazare sunt îndreptate spre un fond afectat dezvoltării sectorului turismului, menținerea și dezvoltarea infrastructurii turistice, etc. În aceeași ordine de idei, în România, veniturile obținute din taxa hotelieră sunt destinate dezvoltării turismului pe plan local și promovării acestuia, precum și finanțării proiectelor de reabilitare a infrastructurii turistice.

Aceste măsuri imediate sunt în deplină conformitate cu prevederile și recomandările Organizației Mondiale a Turismului către statele membre, care trebuie să-și concentreze eforturile prioritare pe susținerea turismului din interiorul statului (deci, intern și receptor).

În speranța că veți lua în considerație propunerile expuse mai sus, care necesită luarea de măsuri imediate în vederea susținerii micilor afaceri care contribuie la dezvoltarea industriei de turism receptor din RM, **solicităm respectuos o sedință tehnică pe marginea subiectelor expuse mai sus și un răspuns în acest sens.**

Cu deosebită considerație și respect,

Natalia Țurcanu,

Director Executiv

UPJ Asociația Națională pentru Turism Receptor din Moldova

Liliana Busuioc

Director Executiv

AP Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova